

ВІД АВДАНЦІВ ДО ПЛАВІТІВ: ВЛАСНИКИ ЧЕРНЕЛИЦІ ВІД XV ДО КІНЦЯ XVIII СТОЛІТТЯ

Перша половина XVII ст. — це час, коли старі князівські і магнатські роди, що становили основу правлячої еліти в попередні століття, згасають. Смерть останніх представників родів Збаражських, Зборовських або Тенчинських стала каталізатором перегрупування в середовищі польського істеблїшменту¹. Одним з наслідків цього процесу став перехід маєтків, що належали до старих родів, у володіння нових власників. У випадку окремих маєтків чи місцевостей, смерть попереднього власника зумовила процес тривалого протистояння численних спадкоємців навколо спадщини померлого. Це було зумовлено тим, що претензії до вакантних володінь зголошували особи, які хоча б у найменшому ступені були споріднені з попередніми власниками і всіма можливими способами намагались взяти участь у поділі спадку. Ситуація додатково ускладнювалась у випадку, якщо черговий власник також не залишав прямих нащадків.

Прикладом такої місцевості, яка в своїй історії багато разів переходила від одного роду до іншого, є розташована над Дністром Чернелиця. До недавнього часу історії цього покутського містечка як в українській так і в польській історіографії фактично не надавалось уваги. В кращому випадку Чернелиця згадувалась в контексті історії цілого регіону², або як місцевість, у якій розташовані руїни бастионного замку XVII ст.³ Ситуація почала змінюватись тільки в останніх роках, коли в науковій літературі стали все частіше з'являтися наукові праці, присвячені історії Чернелиці⁴.

Першим удокументованим власником Чернелиці був червоногородський староста Теодорик Бучацький, який став володарем згаданої місцевості внаслідок пожалування короля Владислава III Варненчика. В документі, написаному в Кракові і датованому 7 березня 1440 року, король зобов'язувався надати Теодорикові, взамін за чотири шуби ткані золотом і двох коней, певну суму грошей або 17 сіл на Покутті і Західному Поділлі, серед яких була і Чернелиця⁵. Як виникає з подальшого перебігу подій, Владислав так і не зміг сплатити Теодорикові згадану в документі грошову винагороду, внаслідок чого Чернелиця в числі інших місцевостей відійшла у володіння червоногородського старости. Це підтверджує документ

львівського земського суду, датований 25 жовтня 1454 р., в якому Бучацький названий власником Чернелиці⁶.

Після смерті Теодорика Бучацького в 1456 р. його володіння на Покутті перейшли у власність синів Михайла і Яна⁷. 11 травня 1469 р. брати поділили батьківську спадщину, внаслідок чого Чернелицький ключ відійшов до молодшого з синів Теодорика — Яна, названого пізніше Монастирським. В свою чергу старший брат отримав Язлівець з округою⁸. Після смерті Яна (по 1493 р.) його землі успадкував син від шлюбу з Барбарою Олексою — камянецький каштелян Миколай Монастирський⁹. Після викупу Язлівця від руського воєводи і коронного польного гетьмана Миколая Сенявського в 1544 р. Миколай Монастирський і його потомки почали іменуватись Язловецькими¹⁰. Саме їм належала Чернелиця протягом наступного століття.

У 1607 р., не залишивши нащадків, помер подільський воєвода Ієронім з Бучача Язловецький, останній представник роду за чоловічою лінією, котрий володів Чернелицею¹¹. У зв'язку з цим, маєток перейшов до його сестри, воєводи руської Ядвіги Белзецької з Язловецьких¹². Ядвіга дочекалась тільки однієї дочки, котра була видана заміж за київського воєводу Януша Тишкевича і померла ще за життя матері¹³. Внаслідок врегулювання спадкових справ, більша частина спадку Ядвіги Белзецької мала перейти до Чурилів, споріднених з Язловецькими через шлюб королівського ротмістра Марціна Чурило із старшою сестрою Ядвіги, Анною¹⁴. Виходячи з цього, після смерті Ядвіги Чернелиця опинилась у власності однієї з дочок Марціна і Анни Чурилів — Маріанни, виданої заміж за камянецького каштеляна Михайла Станіславського¹⁵. В їхньому шлюбі народилось двоє дітей — Каспер і Євфросинія. Син Чурилів помер в молодому віці, що призвело до того, що весь родовий маєток успадкувала Євфросинія¹⁶.

Євфросинія Станіславська була видана заміж за снятинського старосту Петра Потоцького. Шлюб цей був бездітним оскільки вже в 1648 р. Потоцький помер. На початку 1650 р. Євфросинія вдруге виходить заміж, цього разу за камянецького старосту Михайла Єжи Чарторийського, приносячи йому в придане Чернелицю і навколишні села¹⁷. Як і перший шлюб Станіславської, її друге одруження теж не принесло потомків. У 1668 р. Євфросинія померла, що фактично позбавило Чарторийського можливості закріпити Чернелицю за своїм родом¹⁸. Згідно конституції, прийнятої на радомському сеймі в 1505 р., котра регулювала майнові відносини в шлюбі, родичі жінки, померлої раніше від чоловіка не мали права вимагати від нього повернення приданого аж до кінця його життя¹⁹. Брак інформації о претензіях родичів Євфросинії до Чернелиць-

кого ключа і інших її володінь свідчить про те, що вона і її чоловік уклали умову, згідно якої Чернелиця залишилась у володіння Чарторийського аж до його смерті.

Михайло Єжи Чарторийський помер 13 квітня 1692 р. Його тіло не встигло ще остинути як кривні Євфросинії почали добиватись її спадщини. Першим претензії висловив син Анни Чурило і любачівського каштеляна Александра Дідушицького, подільський воєвода Ян Франциск Дідушицький, котрий уже в 1692 р. фігурував у львівських гродських актах як власник Косова, Заболотова і Чернелиці²⁰. Однак, він був не єдиним претендентом до спадку по Чурилах. Складне право успадкування в Речі Посполитій дозволяло висловлювати претензії до згаданого маєтку також іншим особам, спорідненим з Чурилами. Правдоподібно, від претензій до Чернелиці не відмовився і син Михайла Чарторийського, Казимир. Ще одним претендентом був камянецький каштелян Йозеф Станіслав Потоцький. Видається правдоподібно, що наступні два роки чернелицьким маєтком, разом з Косовом і Заболотовом, розпоряджався Дідушицький, котрий однак мусів протистояти численним претензіям до цих земель своїх конкурентів. У кінцевому результаті він зумів утримати за собою четверту частину спадку Євфросинії²¹. Згідно з тогочасним законодавством (так звана «Коректура пруська» з 1598 р.), Чернелиця мала відійти до спадкоємців лінії, що виводилась від саноцького стільника Марчіна Чурило, котрі мали першість перед нащадками лінії, що брала початок від Михайла Станіславського²². Але в кінцевому результаті новим власником Чернелицького ключа став Йозеф Потоцький, котрий в якості аргументу в судовій справі використав той факт, що першим чоловіком Євфросинії Станіславської був Петро Потоцький, відповідно Потоцькі мають право до спадку по Євфросинії²³.

Остаточно спір навколо Чернелиці був розв'язаний у Косові в 1694 р. Дідушицький і Потоцький погодились на поділ спірних земель, котрий провели львівський чесник Владислав Миколай Коссаковський і теребовельський хорунжий Станіслав Дідушицький²⁴. Внаслідок проведеного поділу подільський воєвода отримав містечко Косів з ареною, солянню брамою, передмістям Москалівка і селом Старий Косів, а камянецький каштелян став власником Чернелиці разом із замком, а також Корнева з Корнівкою і Олієвом²⁵. У свою чергу Казимир, син Михайла Чарторийського і Йоанни Олендської, формально зрікся своїх прав до Чернелиці в 1696 р., що затвердив король Ян III Собеський²⁶.

Під кінець 1697 р. Чернелиця вчергове змінила власника. Ним став красноставський староста Михайло Потоцький. Обставини переходу містечка і замку до нового хазяїна частково можна відтво-

рити з допомогою запису в «Щоденнику» великого коронного гетьмана Яна Станіслава Яблоновського, котрий датований 13 грудням 1697 р. У ньому читаємо: «П[ан] с[тароста] красноставський приїхав, Чернелицю купуючи спадково від п[ана] камінського»²⁷. Характер інформації може свідчити про те, що Михайло Потоцький міг мати більше прав до даного маєтку. Однак, щоб уникнути конфлікту в середині роду, Михайло погодився викупити чернелицькі землі. В такий спосіб покутське містечко, котре після смерті Михайла Чарторийського стало об'єктом тривалих спорів, опинилось у власності Михайла Потоцького, котрий володів ним чергових півстоліття.

Михайло Потоцький помер у 1749 р., дослужившись до посади волинського воєводи. Його спадкоємцями стали сини Петро і Антоній, а також вдова Марціанна Потоцька з Огінських, які неодноразово ділили між собою родовідні володіння²⁸. Містечко Чернелиця відійшло до вдови Михайла Марціанни, котра володіла ним аж до своєї смерті в 1766 р.²⁹

Черговим власником населеного путнтку став син Михайла і Марціанни, Петро Потоцький³⁰. Через фінансові проблеми він змушений був віддати маєток у заставу і Чернелиця була поділена між його кредиторів. 29 липня 1780 р. було визначено річний дохід містечка, а 5 березня 1781 р. проведено його поділ між кредиторів Потоцького³¹. Гостинський підचाший Кшиштоф Рильський отримав: «Частину містечка Чернелиця в ринковому циркулі від передмістя званих Селянський Кут і Щиглівка, що розташована по лівій стороні від публічної дороги до ринку від замку, а також село Хмелева, що лежить над Дністром [...] також прилеглі ставки, мурований замок із усіма забудованнями і цісарською стайнею, з ринковою юрисдикцією; корчму віздну на ринку; город Конопище [...]; другий город розташований вздовж лівої сторони від дороги з фільварку; церква Вознесіння Діви Марії з деканським суміуре patronatus»³². Литовському підчашому Йоахиму Каролу Потоцькому припали: «Частина Чернелиці в ринковому циркулі від передмістя Андрухівка, що розташована біля публічної дороги до ринку, по правій стороні кладовища і костелу костел оо. Чернелицьких домініканів», з полями і сонокосами³³. Черговим власником стала Маріанна Морська, до якої відійшли: «Частина містечка Чернелиця в ринковім циркулі від передмістя Косівка з костелом оо. домініканів розташована по правій стороні від публічної дороги в сторону Ольхівця» з полями і сінокосами³⁴. Незнаний по імені Стшегоцький отримав: «Частину містечка Чернелиці в ринковій циркулі від передмістя Кілавки і Винограду, і розташовані нижче замку фільварки», а також два городи, перший з яких тягнувся справа

від фільварку аж до винниць, а другий знаходився біля двірсько-го саду. Крім того, йому було віддано фільварок на Кілавці разом з господарським двором і всіма будівлями, винницю, а також церкву св. Миколая³⁵. Остіннім з кредиторів Потоцького, котрий отримав володіння у Чернелиці був Миколай Вольський. Його наділено частиною містечка, котра знаходилась на Підзамчі разом із полями і сінокосами. Він також отримав город на Кілавці а також право до вільного вирубу лісу на опалення в чернелицьких лісах³⁶.

На думку сучасного історика Ярослава Николовича, defacto, такий частковий поділ Чернелиці відбувся одразу після смерті Марціанни Потоцької. Дослідник вважає, що Рильський і Стшегоцький користувались із своїх частин містечка, починаючи з 1766 р., а Миколай Вольський — з 1767 р.³⁷ Не відомо однак наскільки таке припущення є обгрунтованим, оскільки збережні архівні матеріали не дозволяють відкинути чи підтвердити його. З іншого боку, наявні документи свідчать, що на початку другої половини XVIII ст. частина Чернелиці знаходилась у власності Вороничів³⁸.

Вчерегове важливі зміни серед власників Чернелиці відбулись наприкінці XIX ст. з появою в даному населеному пункті роду Ценських. Однак проблема виходить за рамки нашого дослідження³⁹.

Підсумовуючи, відзначимо, що якщо встановлення власників Чернелицького ключа від середини XV до середини XVIIIст. не викликає особливих труднощів і можна доволі точно датувати події, пов'язані із зміною приналежності покутського містечка до того чи іншого роду, то встановлення власників Чернелиці в другій половині XVIII ст. є значно складнішою справою.

ПОСИЛАННЯ:

1. Czapliński W. Żelewski R. Życie codzienne magnaterii polskiej w XVII wieku. — Warszawa, 1976. — S. 43.
2. Barański K. Przemieneli zagońcycy, chliborobi, chasydzi... Rzecz o ziemi stanisławowsko-kołomyjsko-stryjskiej. — Londyn, 1988; Grodziski S. Wzdłuż Wisły, Dniestru i Zbrucza. Wędrywki po Galicji dylizansem, koleją, samochodem. — Kraków, 1998; Випасняк І.П., Яценюк Я.М. Чернелица — містечко над Дністром (Короткий історичний нарис). — Чернівці: Технодрук, 2007; Смеречанський Р., Каглян О., Никифорчук В. Городенківщина стежками століть. — Івано-Франківськ, 2009.
3. Czołowski A. Dawne zamki i twierdze na Rusi Halickiej // TeKa Konserwatorska. Rocznik Koła C.K. Konserwatoryw Starożytnych Pomnikyw Galicyi Wschodniej. 1892. — Lwyw, 1892. — S. 65-132; Нельговский Ю., Годованюк Е. Каменные замки Западной Украины конца XVI — первой половины XVII в. / под ред. О.Х.Халпахчяна. — Т. 34: Преемственность и влияния в архитектуре народов СССР. — Москва, 1986. — С. 127; Лесик О.В. Замки та монастири України. — Львів, 1993; Polak T. Zamki na Kresach. Białoruś, Litwa, Ukraina. —

Warszawa, 1997; Нагірний В. Чернелицький замок // Матеріали III Прикарпатської історико-краєзнавчої наукової конференції. — Коломия, 1997. — С. 38 - 39; Вечерський В. Замки и крепости Украины. — Киев, 2005; Прибега Л. Замки та фортеці. — Київ, 2007.

4. Нагірний В. Інвентарний опис Чернелицького замку 1757 року // Галичина. — Т. 22-23: До 85-річчя академіка Володимира Грабовецького. — Т. 22-23. — Івано-Франківськ. — 2013. — С. 425-432; Його ж: Хто і коли збудував Чернелицький замок? // Ямгорів. — 2013. — Т. 22-23. — С. 149-155; Його ж: Інвентарний опис Чернелицького замку 1798 року // Вісник Прикарпатського Університету. Історія. — Т. 23-24: До 20-ліття утворення кафедри історії словян і 80-річчя професора Петра Федорчака. — Івано-Франківськ. — 2013. — С. 21-26; Войнар М. Невідомі легенди Чернелицького замку // Ямгорів. — 2013. — Т. 22-23. — С. 156-158; Щупак А. Найдавніші зображення Чернелицького замку з 80-х років XIX століття // Ямгорів. — Т. 22-23. — 2013. — С. 159-164; Арсеніч М. Вибрані аспекти історії Чернелицького замку з кінця XIX століття до 1939 року // Ямгорів. — Т. 22-23. — 2013. — С. 165-169; Goszczyński A. Czernelica z czasów Czartoryskich (do 1676 roku) // Kurier Galicyjski. — 2014. — nr. 3 (199). — S. 26; Його ж: Czernelica w czasach wypraw mołdawskich Jana III Sobieskiego // Kurier Galicyjski. — 2014. — nr. 4 (200). — S. 26-27; Його ж: Życie na zamku czernelickim w II połowie XVII w. // Kurier Galicyjski. — 2014. — nr. 5 (201). — S. 26; Його ж: Czernelica i jej właściciele na przełomie XVII i XVIII wieku // Kurier Galicyjski. — 2014. — nr. 7 (203). — S. 26-27; Його ж: Czernelica pod rządami Potockich // Kurier Galicyjski. — nr. 8 (204). — S. 22; Його ж: O życiu mieszkańcyw Czernelicy w XVIII w. // Kurier Galicyjski. — 2014. — nr. 9 (205). — S. 27; Kwiatkowskyj L. Zamek w Czernelicy za czasów Czartoryskich // Kurier Galicyjski. — 2014. — nr. 6 (202). — S. 26; Николович Я. Закувала зозуленька ой під Чернелицев. Нариси, документи з історії містечка. — Львів, 2013; Войтович Л. Чернелиця, князі Чарторийські та козаки // Николович Я. Закувала зозуленька ой під Чернелицев. Нариси, документи з історії містечка. — Львів, 2013. — С. 425-432.

5. Zbiór dokumentów małopolskich. — Т. 8: Dokumenty z lat 1435-1450, uzupełnienie: dokumenty z lat 1286-1442 / wyd. I. Sulowska-Kuraś i S. Kuraś. — Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk, 1975. — S. 78. Обставини умови швидше за все могли мати зв'язок із церемонією запрошення угорських послів для польського монарха зайняти угорський трон і переданням йому королівської корони, що мало місце в краківському кафедральному соборі 8 березня 1440 р. Не виключено, що королю бракувало власних ресурсів для такої урочистості, в зв'язку з чим він звернувся по фінансову допомогу до своїх підлеглих. Dąbrowski J. Władysław I Jagiełłończyk na Węgrzech (1440-1444) // Rozprawy Historyczne Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. — Т. 2. — Z. 1. — Warszawa, 1922. — S. 23.

6. Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie w skutek fundacji śp. Alexandra hr. Stadnickiego / wyd. staraniem Galicyjskiego Wydziału Krajowego [далі: AGZ]. — Т. 14 / wyd. K. Liske. — Lwów, 1889. — S. 426.

7. На жаль, дати народження нащадків Теодорика Бучацького невідомі. Ймовірно, однією із причин поділу спадщини Теодорика через такий тривалий час була малолітність наймолодшого із братів — Яна.

8. AGZ. — Т. 12 / wyd. K. Liske. — Lwów, 1887. — S. 329-330.

9. Nagirnyj W. Pod władaniem Buczackich i Jazłowieckich: Czernelica w XV-XVII wieku // Kurier Galicyjski. — 2013-2014. — nr. 23-24 (195-196). — S. 43.
10. Язловець опинився у володінні Сенявського після бездітної смерті камянецького старости Єжи Бучацького, сина племінника Єжи Монастирського, Теодорика Бучацького і Катажини Колянки з Далейова. Ймовірно, перехід маєтку у власність Сенявського мав зв'язок з шлюбом Бучацького з Колянкою. Boniecki A. Herbarz polski. — Т. 2. — Warszawa, 1900. — S. 218-219.
11. Żelewski R. Jazłowiecki Hieronim (ok. 1570-1607) // Polski Słownik Biograficzny. — Т. 11. — Kraków, 1964-1965. — S.120-121.
12. Łoziński W. Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi za panowania Zygmunta III. — Lwów, 1903 — S. 286.
13. Там само. Herbarz Polski Kaspra Niesieckiego S.J. Powiększony dodatkami z późniejszych autorów, rękopisów, dowodów urzędowych. — Т. 2 / wyd. J.N.Bobrowski. — Lipsk, 1839. — S.102; Одружившись із дочкою Ядвіги Белзецької Януш Тишкевич висловлював претензії до маєтку свої померлої дружини. Намагаючись змусити свою тещу віддати йому частину родових земель Язловецьких, він напав на її володіння, піддаючи їх великим руйнуванням. В кінцевому результаті однак ці землі залишились у володінні Ядвіги. Центральний Державний Історичний Архів у Львові [далі: ЦДІАЛ]. — Ф. 5. — Оп. 1. — Спр. 130. — Арк 645-648; Łoziński W. Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi za panowania Zygmunta III. — Lwów, 1903. — S. 285.
14. Łoziński W. Prawem i lewem. — S. 286-287; Herbarz Polski Kaspra Niesieckiego S.J. Powiększony dodatkami z późniejszych autorów, rękopisów, dowodów urzędowych. — Т.3 / wyd. J.N.Bobrowski. — Lipsk, 1839. — S. 276.
15. ЦДІАЛ. — Ф. 5. — Оп. 9. — Спр. 602. — Арк. 688-689.
16. Herbarz Polski Kaspra Niesieckiego S.J. Powiększony dodatkami z późniejszych autorów, rękopisów, dowodów urzędowych. — Т. 8 / wyd. J.N.Bobrowski. — Lipsk, 1841. — S. 489.
17. ЦДІАЛ. — Ф. 5. — Оп. 9. — Спр. 602. — Арк. 688-689.
18. Piwarski K. Czartoryski Michał Jerzy // Polski Słownik Biograficzny. — Т. 4. — Kraków, 1938. — S. 287-288.
19. Winiarz A. Polskie prawo majątkowe-mażeńskie w wiekach średnich // Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-filozoficzny. Serya II. — Т. 2. — Kraków, 1899. — S. 283.
20. ЦДІАЛ. — Ф. 5. — Оп. 1. — Спр. 191. — Арк. 177.
21. Там само. — Оп. 9. — Спр. 602. — Арк. 690.
22. Kojasiewicz F.K. Rozprawa o spadkach beztestamentowych podług praw i zwyczajów dawnych ziemskich polskich napisana // Rocznik Towarzystwa Naukowego Krakowskiego z Uniwersytetem Jagiellońskim połączonego. Poczet nowy. — Т. 2. — Kraków, 1899. — S. 99.
23. Там само.
24. ЦДІАЛ. — Ф. 5. — Оп. 9. — Спр. 602. — Арк. 690.
25. Там само. — S. 691-692. Після поділу спадку Евфросинії Станіславської було проведено поділ спадку по батькові Анни Дідушицької, Миколаєві Чурилові. Його було поділено між жидачівського ловчого Людвіка Дзержка, подільського хорунжого Яна Дзержка, Коссаковського і обох Дідушицьких. Дідушицькі мали право до спадку на підставі шлюбу Анни з Чурилів із Олександром Дідушицьким. В свою чергу, Владислав Миколай Коссаковський і Дзержки були нащадками сестер Анни з Чурилів, Софії Четвертинської Коссаковської і Ель-

жбети, виданої заміж за росперського каштеляна Адама Дзержка. Дідушицькі поділили спадек по Чурилах на три частини. Дві з ним відійшли до Дзержків. Першу частину становили села Рожнів, Новосільці і Жаб'є. Другу — Кунисівці, Копачинці, Ясенів і Криворівня. В свою чергу Дідушицькі отримали Хімчин, Соколівку з навколишніми полями і Яворів, а також 180 зл дозоду від Бани Косівської. В акті поділу брав участь також Владислав Миколай Коссаковський і сини Анни з Дзержків Жевуської (дочки Ельжбети з Чурилів): холмський староста Станіслав Матеуш Жевуський і виський староста Адам Жевуський, які мали отримати фінансову компенсацію з частини Дзержків і Дідушицьких. ЦДІАЛ. — Ф. 5. — Оп. 9. — Спр. 602. — Арк. 683-684, 692-693; Herbarz Polski Kaspra Niesieckiego. — Т. 3. — S. 471; Dzieduszycki M. Kronika domowa Dzieduszyckich. — Lwyw, 1865. — S. 86-88.

26. AGZ. — Т. 10 / wyd. K.Liske. — Lwyw, 1884. — S. 373.

27. ННБУ імені Василя Стефаника. — Відділ рукописів. — Ф. 91: Archiwum Radziwińskich. — Спр. 75. — Арк. 346.

28. Baczkowski K. Sędziszów w XVII i XVIII wieku (do I rozbioru Polski) // Szkice z dziejów Sędziszowa Małopolski i okolicy. — Sędziszów-Rzeszyw, 1983. — S. 71.

29. ННБУ імені Василя Стефаника. — Відділ рукописів. — Ф. 9 — Оп. 1. — Спр. 778. — Арк. 435.

30. Szczygielski W. Potocki Piotr h. Pilawa (zm. po 1800) // Polski Słownik Biograficzny. — Т. 28. — Kraków. — 1984-1985. — S. 124.

31. ЦДІАЛ. — Ф. 134. — Оп. 2. — Спр. 860. — Арк. 28зв-29.

32. Там само. — Арк. 83.

33. Там само. — Арк. 85.

34. Там само. — Арк. 86зв.

35. Там само. — Арк. 88зв.

36. Там само. — Арк. 90зв.

37. Николович Я. Закувала зозуленька ой під Чернелицев. Нариси, документи з історії містечка. — Львів, 2013. — С. 253.

38. Biblioteka Narodowa w Warszawie. — Dział rękopisyw. — Sygn. 6931: D. Dubiski do Jabłońskiego z Kozłowa 30 maja 1762 r.. — S. 3; Там само. — Worotyński do Jabłońskiego z Trojanowa 5 kwietnia 1758 r. — S. 10; Там само. — Worotyński do Jabłońskiego z Łęcznej 6 kwietnia 1760 r. — S. 12.

39. Детальніше про це див.: Нагірний В. Чернелиця як резиденція Ценських у першій половині XIX століття // Вісник Прикарпатського університету. Історія. — Т. 25. — Івано-Франківськ — 2014 (в друці).

м. Краків